

**CHOLEVA LEDERIANA GRACILENTA (SZYMCZAKOWSKI 1957) W JASKINI
NIEDŹWIEDZIEJ GÓRNEJ NA WYŻYNIE CZĘSTOCHOWSKIEJ**

***Choleva lederiana gracilentata* (Szymczakowski 1957) in the Niedźwiedzia Górna Cave**

Joanna Kocot-Zalewska¹, Magdalena Słupińska²

¹Zakład Zoologii, Samodzielna Katedra Biosystematyki, Uniwersytet Opolski, Opole, Polska;
e-mail: joannakocotzalewska@gmail.com

²Fundacja Speleologia Polska, ul. Będzińska 65, 41-200 Sosnowiec, Polska;
e-mail: speleologiapolska@gmail.com

Choleva lederiana gracilentata to podgatunek chrząszcza z rodziny Leiodidae (Löbl & Löbl, 2015). Opisany został przez Szymczakowskiego (1957) z Jaskini Pod Sokolą Górą, później zidentyfikowany także w Jaskini Studnisko. Jaskinie te położone są w północnej części Wyżyny Częstochowskiej, w obrębie Gór Sokolich. *Ch. lederiana gracilentata* jest reliktem epoki lodowcowej. Wzrost temperatury i topniejący łądólód spowodowały, że populacja wyjściowa wycofała się na północ kontynentu. Przedstawiciele *Ch. lederiana lederiana* występują w zachodniej Skandynawii (Schilthuizen, 1990).

Dotychczas sądzono, że *Choleva lederiana gracilentata* jest endemitem ograniczonym w swym zasięgu jedynie do dwóch wspomnianych wyżej jaskiń. Jednak, w efekcie przeprowadzonych badań w Jaskini Niedźwiedziej Górnej, stwierdzono w niej liczne występowanie tego podgatunku.

Odkryta w 2012 r. Jaskinia Niedźwiedzia Górna (Kuczok *et al.*, 2013) położona jest w Dolinie Wiercicy, 12 km na wschód od Gór Sokolich, w Złotym Potoku, na terenie rezerwatu „Parkowe”.

Od maja 2016 do maja 2017 r. do pułapek typu Barbera o średnicy 5cm zawierających 30% glikol propylenowy odławiano bezkręgowce. Pułapki rozstawiano w stałych punktach jaskini (Fig. 1), a materiał wybierano z nich średnio co dwa miesiące.

Rezultatem przeprowadzonych badań jest zebranie 350 okazów chrząszcza z podgatunku *Choleva lederiana gracilentata*. Wśród odłowionych osobników 59% stanowią samice, a 41% samce. W zbiorze znajdują się też osobniki młodociane, tj. po przeobrażeniu, ale z nie w pełni zesklekotyzowanym oskórkiem, stanowiąc 5% wszystkich zebranych okazów.

Omawiane chrząszcze najliczniej odławiały się w Sali Misiolaków (Nr 3, Fig. 1) oraz w Białych Ulicach (Nr 5, fig. 1), najrzadziej odnotowywane były w Sali Krasieńskiego (Nr 1, fig. 1), rzadko w punktach: Na Dworcu (Nr 2, Fig. 1) i Krętych Alejach (Nr 4, Fig.1). Wyjaśnienie nierównomiernego rozmieszczenia osobników w jaskini wymaga dalszych badań.

Stwierdzenie *Ch. lederiana gracilentata* w Jaskini Niedźwiedziej Górnej wnosi dwie ważne informacje: zasięg występowania tego podgatunku jest szerszy niż dotychczas sądzono oraz chrząszcze te mogą być rozpowszechnione w większej ilości jaskiń, co wymaga dalszych badań.

Literatura

- Kuczok, W., Nowak, J. & Surmacz, J., 2013. Jaskinia Niedźwiedzia Górna. *Jaskinie* 70: 24–27.
Löbl, I. & Löbl, D., 2015. *Catalogue of Palaearctic Coleoptera*. Volume: 2; E.J. Brill, pp: 1702.
Schilthuizen, M., 1990. A revision of *Choleva agilis* (Illiger, 1798) and related species (Coleoptera: Staphylinoidea: Cholevidae) *Zool. Med. Leiden*, 64 (10): 121–153.
Szymczakowski, W., 1957. Catopidae (Coleoptera) des grottes dans les Sokole Góry près de Częstochowa. *Acta Zoologica Cracoviensia*. 1 (4): 65–115.

